

JAAROVERZICHT 2009

BESCHERMERS AMSTELLAND

Jaaroverzichten kenmerken zich veelal door een hoog 'juichtoon' gehalte. Alles is weer geweldig verlopen.

Dit jaaroverzicht is anders.

We hebben geprobeerd zo eerlijk mogelijk verslag te doen van de gebeurtenissen in 2009. Dus niet alleen een opsomming van de prestaties waar we trots op zijn, maar ook van de activiteiten die (nog) niet het beoogde resultaat hadden. Van onze teleurstellingen en successen. Kortom: van ons wel en wee. Het saldo is gelukkig positief. Wij hopen zo positief dat u ons blijft steunen.

Januari 2010

2009, HET JAAR VAN DE VERSNELLING EN DE VERTRAGING

Eind 2006 ging de Stichting Beschermers Amstelland uit de startblokken. 2007, het eerste volle jaar, was een jaar boordevol nieuwe initiatieven. In 2008 werd Amstelland door de Minister van LNV aangewezen als één van de vier voorbeeldgebieden in Nederland. We kregen vleugels. 2009 was het jaar van de versnelling. Maar ook van de vertraging.

In de vele gesprekken die we met de overheden voeren is ons motto altijd: wij bieden snelheid, wij zorgen voor draagvlak en voor 'nieuw geld'. Op alle drie de fronten maken wij de belofte waar.

Maar tegelijkertijd is het zo dat we als particulier initiatief voor de uitvoering van veel van onze plannen afhankelijk zijn van diezelfde veelkoppige overheid. En hoe positief de reacties op onze plannen ook zijn en ondanks de steun die we links en rechts krijgen, moeten we ervaren dat het tempo van het geheel wordt bepaald door de traagste van de spelers.

En dat is zeer traag.

Een verslag.

Landschap lezen

“Maar het lezen, daar gaat het om. We hebben het lezen verleerd. En wie het landschap niet leest, die ziet niets dat in stand gehouden moet worden. Misschien zouden we op de lagere school ook nog een ander soort leesles moeten krijgen. Landschapleesles.”

Marjoleine de Vos 2004

DOEL EN STRATEGIE VAN BESCHERMERS AMSTELLAND

Doel van Beschermers Amstelland is: Het behoud van Amstelland als een open en toegankelijk, vitaal agrarisch gebied met grote natuurwaarden, waarin met respect voor landschap, natuur en cultuurhistorie kan worden geboerd en gerecreëerd. Om deze doelstelling te realiseren werken wij langs drie lijnen:

- We maken van Amstelland een icoon door zo veel mogelijk bekendheid te geven aan al het moois dat er voor de bewoners van Amsterdam en omgeving te beleven is.
- We volgen de overheden op een positief kritische wijze om ze te houden aan de door hen vastgestelde uitgangspunten voor de toekomst van Amstelland.
- We brengen boeren, burgers, bedrijfsleven en overheden op een creatieve wijze bijeen. Met als doel de financiering van de inrichting en het duurzame beheer van Amstelland in continuïteit mogelijk te maken.

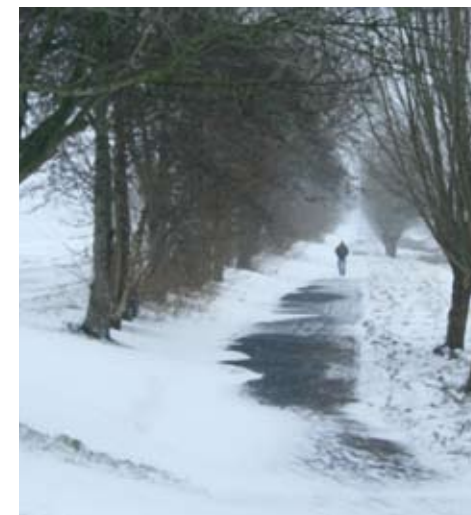
WE MAKEN VAN AMSTELLAND EEN ICOON

Een icoon is iets waardevols. Iets waar je voorzichtig mee om gaat.

De ervaring is dat je Amstelland in je hart sluit als je eenmaal de weldadige rust en de ruimte ervan aan den lijve hebt ervaren. De polders met de weidevogels, de Amstel, de Waver en de Bullewijk als dragers van het landschap, de rijke en nog zo goed zichtbare cultuurhistorie. En dat alles 'om de hoek'. En als je dat unieke gebied hebt weten te vinden, zul je er ook voor op komen als het wordt bedreigd. Dan is het een icoon geworden.

Op vele manieren proberen wij dan ook de mensen uit de wijde omgeving naar het gebied te krijgen.

Zo organiseren we jaarlijks de Amstellanddag. In 2009 weer met meer deelnemende boeren, die hun bedrijf open stelden voor belangstellenden (met ook dit jaar weer de geboorte van een kalf), meer evenementen en meer bezoekers dan in de twee jaren ervoor. De eerste proefvaart van de Amstelboot tussen Amsterdam en Nes aan de Amstel met aan boord o.a. de wethouders van Amsterdam, Amstelveen en Ouderkerk. Een druk bezochte opening van de dag bij de familie van Blaaderen op het erf. Een geslaagde dag. Maar het aantal bezoekers (nu enkele duizenden) moet en kan omhoog.

Velen hebben de weg weten te vinden naar onze website met de Amstellandagenda en informatie over verleden van én actuele ontwikkelingen in Amstelland. De website blijkt in een behoefte te voorzien.

De fotowedstrijd leverde weer veel mooie beelden op voor ons fotobestand. Vooral de winter van 2009 was goed voor uitzonderlijk fraaie plaatjes.

De eerste Beschermersavond die wij in het najaar organiseerden bleek een succes. We kwamen stoelen te kort. De vertoning van de boeiende documentaire 'Rotvos' zal daar niet vreemd aan zijn geweest. Maar ook het bijpraten van de Beschermers werd op prijs gesteld.

De succesvolle makers van Rotvos (Jan Musch en Tijs Tinbergen) wonnen het Gou-

den Kalf voor de beste documentaire in 2009) hebben dit jaar de eerste opnamen gemaakt voor een documentaire over Amstelland. Om deze documentaire te kunnen afronden hebben we sponsors nodig. We zijn hard bezig om die te vinden, maar dat valt niet mee. Neemt niet weg dat we onverdroten doorgaan.

In nauwe samenwerking met Groengebied Amstelland en Provincie bekijken we hoe we het gebied nog aantrekkelijker kunnen maken voor recreanten. Waar zijn nog wandel-, fiets- en ruitersporen nodig? Waar welke informatie? Kunnen we samen komen tot nieuwe recreatieve kaarten voor het gebied?

Onze activiteiten blijven niet onopgemerkt. Het aantal contribuanten van de stichting verdrievoudigde in 2009. Van 250 naar circa 750 beschermers. Mogen we in 2010 de 1.000-ste beschermer begroeten?

Weg is weg

“Want net als voor eenmaal uitgedroogd veenmos geldt: weg is weg. Bij al ons kunnen als scheppers naast God zijn we tot één ding niet in staat: in een proces van eeuwen gevormd cultuurlandschap is, eenmaal verdwenen, nooit meer te herstellen.”

Herman Vuijsje 2002

WE VOLGEN DE OVERHEID POSITIEF KRITISCH

De stichting Beschermers Amstelland vindt haar oorsprong in een initiatief van de overheid. In 2004 bereikten de gemeenten Abcoude, Amstelveen, Amsterdam, Ouder-Amstel en Uithoorn overeenstemming over een zevental beleidsuitgangspunten voor de toekomst van Amstelland. Een waardevol initiatief. Een van de actiepunten was het

creëren van draagvlak onder de bewoners van Amstelland en omgeving voor deze uitgangspunten. Dit leidde tot de oprichting van Beschermers Amstelland. Het bestuur kon zich „con amore vinden in de uitgangspunten en is ermee aan de slag gegaan. Echter, niets menselijks is de overheid vreemd. Dus ook niet het geven van een eigen interpretatie of het zich botweg niet houden aan gemaakte afspraken als dat zo in de kraam te pas komt.

Gelukkig is er in de meeste gevallen met overleg goed uit te komen. En dat is ook ons streven. Maar als dat nodig is schrikken wij er ook niet voor terug om een verschil van mening aan de rechter voor te leggen.

De al lang slepende kwestie van de golfbaan in de Bovenkerkerpolder bevindt zich in dit stadium. Voor de meest actuele stand van zaken verwijzen wij naar onze website. Hier willen wij volstaan met de vaststelling dat wij, met de actieve steun van VROM, tot twee maal toe bij de voorzieningenrechter een voor ons gunstige uitspraak hebben gekregen.

Bij alle emoties die een rechtzaak onvermijdelijk oproept houden wij consequent en helder voor ogen waar het ons om te doen is. Om het behoud van de kernwaarden van een cultuurhistorisch waardevol landschap. Het is goed om ons hierin gesteund te weten door de Ministers van LNV en VROM.

In 2009 hebben wij als Beschermers Amstelland zienswijzen onder de aandacht van de overheid gebracht bij o.a. de plannen voor de calamiteitenwaterberging in polder de Rondehoop, de Structuurvisie van de Provincie Noord-Holland en de Ontwikkelingsvisie van Groengebied Amstelland. Al onze zienswijzen zijn te vinden op onze website.

Een ontwikkeling, vermeldenswaard in dit kader, is de bereidheid die de Provincie Noord-Holland begin 2009 heeft uitgesproken om de broodnodige regie over het gebied op zich te nemen. Zelfs Amsterdam ging hiermee akkoord. Volgens kenners van het politieke bedrijf een unicum.

In april werd een intentieverklaring getekend. Voor de zomer zou er volgens die verklaring een plan van aanpak liggen. Dat bleek al te ambitieus. In het beste geval zal dat nu begin 2010 het geval zijn.

Cultuurlandschap

“Cultuurlandschap bestaat niet, dat moet óf industrieel rendabel gemaakt worden, óf veranderd worden in ‘groen’ en in ‘groen’ moet men kunnen recreëren, anders is het zinloos groen. Of het is natuurbeheerders groen, en dan mag niemand erop behalve de natuurbeheerders zelf en die hekrunderen van ze.”

Marjoleine de Vos 2004

WE BRENGEN BOE-
REN, BEDRIJFSLE-
VEN EN OVERHEID
OP CREATIEVE WIJZE
BIJEEN OM DE FINAN-
CIERING VAN HET
LANDSCHAP VEILIG
TE STELLEN.

Samen met de Zuidas organiseerden wij de derde Amstellandlunch. Met vertegenwoordigers van overheid en bedrijfsleven genieten wij in polder de Rondehoop van de streekproducten én van het panorama met in de verte de torens van de Zuidas. Doel van de bijeenkomst is om overheid en bedrijfsleven te informeren over de ontwikkelingen in Amstelland.

Voorts overleggen we over de mogelijkheden voor het bedrijfsleven om bij te dragen aan de instandhouding van het, óók voor hen zo waardevolle Amstelland. Centraal staan hierbij vragen als: Hoe de meerwaarde voor het bedrijfsleven van die ‘groene ruimte om de hoek’ helder op het netvlies te krijgen? En hoe kun je als bedrijfsleven dan aan dat landschap bijdragen?

Wij realiseren ons dat het om een gezamenlijke zoektocht gaat, dus dat spectaculaire

resultaten niet op korte termijn mogen worden verwacht. Maar wij blijven geloven in ons doel, we hebben een lange adem en vertrouwen in een verbetering van de economie.

Verheugd zijn wij met de start per 1 januari 2010 van de mogelijkheid voor bedrijfsleven, instellingen en overheden om een Streekrekening te openen bij Rabobank Amstel en Vecht. Tijdelijk overtollige liquiditeiten kunnen op een veilige wijze op een Streekrekening worden gezet bij een bank met een triple-A rating. De Rabobank stort 1/20e deel van de uitbetaalde (marktconforme) rente in het Landschapsfonds Amstelland. Rekeninghouders worden in de gelegenheid gesteld om dit gebaar te matchen of om 50% dan wel 100% van de rente in het Landschapsfonds te storten. Bij een van de andere voorbeeldgebieden is dit concept zeer succesvol gebleken en levert de Streekrekening veel middelen op

voor de inrichting en het beheer van het landschap.

Ons initiatief om een Grondbank op te richten is nauwelijks verder gekomen. Ondanks beloften anderszins is het rapport van de Dienst Landelijk Gebied over nut en noodzaak van de Grondbank nog steeds niet opgeleverd. De tijd begint te dringen. De economische situatie in de landbouw maakt het voor boeren vrijwel onmogelijk om grond die op de markt komt af te nemen tegen een prijs die een rendabele bedrijfsvoering mogelijk maakt. Grond in de buurt van de stad kost meer dan de agrarische waarde. Zelfs als de bestemming agrarisch is. Dat betekent dat als er geen Grondbank is die de grond uit de markt neemt (om die vervolgens op natuurvriendelijke voorwaarden aan boeren te verpachten), de kans bestaat dat partijen de grond kopen die geen landschapsvriendelijke plannen hebben.

Banaan

“Zo'n scheg is net een banaan die je langzaam uit zijn schil duwt. Er wordt van alle kanten aan geduwd en voor je het weet heb je alleen de schil over en is de rest prut geworden. Het zijn altijd de randjes waar het gevaar loert. Sluipende verloedering. Dat zie je nu ook weer bij de Amstelveense Middelpolder.”

Geert Timmermans 2002

AMSTELLAND ALS VOORBEELDGEBIED

Amstelland is in 2008 door de Minister van LNV aangewezen als één van de vier voorbeeldgebieden in Nederland, waar zal worden aangetoond dat investeren in landschap rendement oplevert. In euro's en in geluk. De Minister heeft ons met ingang van 2009 voor een periode van drie jaren middelen ter beschikking gesteld om dit te realiseren. Omdat we niet heel Amstelland tegelijk kunnen 'aanpakken', moesten wij een proefgebied

selecteren. Dat werd de Bovenkerkerpolder. Een hanteerbaar aantal hectaren, een overzichtelijk aantal actieve boerenbedrijven, één gemeente, veel activiteiten van verschillende overheidsinstanties zonder merkbare regie, een grote recreatiedruk vanuit de nabije omgeving, enz. Kortom een ideaal proefgebied.

In 2009 hebben wij, naast de 'lopende' activiteiten, dus ook veel aandacht besteed aan het maken van een landschapsplan voor de Bovenkerkerpolder.

In 2008 was al veel grondwerk verricht voor onze plannen. Voor heel Amstelland werden de verbredingsactiviteiten en -plannen geïn-

biedsplan voor het gebied: De Bovenkerkerpolder: een polder met toekomst.

Allerwegen kregen wij positieve reacties op dit plan. Niet alleen op de inhoud, maar ook op de gebruikte methodiek. Het plan is opgebouwd uit kaartlagen, met als basiskaartlaag de agrarische kaart. Daarover heen zijn kaartlagen gelegd die betrekking hebben op natuur, recreatie, water en cultuurhistorie. En dat alles blijkt prima te combineren.

De Minister van VROM heeft in de loop van 2009 een bedrag van € 950.000 ter beschikking gesteld voor de realisatie van het plan. Dat bedrag komt beschikbaar op voorwaarde dat wij andere financiers (provincie, gemeenten en particulieren) weten te vinden die vergelijkbare bijdragen ter beschikking stellen. Ons plan voldoet in ieder geval aan de door VROM gestelde normen. Daar zal het niet aan liggen.

ventariseerd, de kleine landschapselementen werden in kaart gebracht en in een workshop werden de wensen op het gebied van de wandel- en fietspaden op een rij gezet.

De plannen van provincie, gemeente en waterschap voor de Bovenkerkerpolder werden bestudeerd om deze zo goed mogelijk in te passen in ons totaalplan.

Belangrijk uitgangspunt voor ons plan is dat het behoud van het landschap niet mogelijk is zonder de medewerking van gezonde boerenbedrijven. Niet kiezen vóór de toekomst van de boeren is in onze perceptie kiezen tegen de boeren. En dus tegen de instandhouding van het landschap in Amstelland.

Nadat we in april op hoofdlijnen het groene licht kregen van de boeren konden we in mei een volledig uitgewerkt plan voor de inrichting en het beheer van de Bovenkerkerpolder naar buiten brengen. Het eerst integrale ge-

Met de overheden zijn we nu in gesprek om het plan gerealiseerd te krijgen.

Maar ondanks het feit dat we maximaal rekening hebben gehouden met alle bestaande plannen van gemeente, provincie en waterschap en ondanks het feit dat de € 950.000 van VROM boven de markt hangt, blijkt dit een zeer tijdrovend proces. In de loop van 2010 hopen wij echter de eerste concrete stappen te zetten ter verwezenlijking van de plannen.

Eind 2009 richtten wij samen met de Agrarisch Natuurvereniging De Amstel de Coöperatie Landschap Amstelland U.A. op. Deze coöperatie heeft dezelfde doelstelling als Beschermers Amstelland en heeft als twee hoofdtaken:

- Het opstellen van landschapsplannen, om op basis daarvan beheercontracten te sluiten met de beheerders van het landschap in Amstelland.
- Het beheren van het Landschapsfonds Amstelland, waarmee garanties kunnen worden geboden voor de continuïteit van de financiering van inrichting en beheer.

De coöperatie heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Rabobank Amstel en Vecht, op basis waarvan de baten uit de eerder genoemde Streekrekening aan het Landschapsfonds Amstelland ten goede zullen komen.

Samenvattend: we hebben een gedegen plan, wij hebben een innovatieve structuur en het begin van financiering.

Bandstad

“Met dit alles dreigt ook hier een bandstad te ontstaan: een zuidelijke bandstad van Amstelveen via Ouderkerk naar Amsterdam Zuidoost. De Amstelscheg wordt dan ingekapseld en verandert in een soort Binnen Amstelpark, een open variant van het Amsterdamse Bos.”

Herman Vuijsje 2002

PLANNEN 2010

Ook in 2010 zullen we ons bij onze activiteiten laten leiden door onze doelstelling. En zullen we de drie strategische lijnen volgen die wij hebben uitgezet om die doelstelling te realiseren. Energie en aandacht dus voor:

- De marketing van Amstelland (organiseren van de Amstellanddag en de Beschermersavond, afronden documentaire, actueel houden website, informeren van pers en andere belangstellenden). In 2010 willen wij ook meer accent leggen dan voorheen op dialoog met de gebruikers van Amstelland: onze beschermers. Maar ook met het bedrijfsleven.
- Het kritisch volgen van de overheden. Zie in dit verband hiernaast een opsomming van de mogelijke bedreigingen die er zijn voor de rust en de ruimte, de natuur en de cultuurhistorie van Amstelland.
- Het werken aan innovatieve vormen van financiering voor de inrichting en het beheer van het Amstelland.

Speerpunt van onze activiteiten zal in 2010 zijn het voldoen aan onze verplichtingen als voorbeeldgebied: werken aan de realisatie van onze plannen in de Bovenkerkerpolder.

Dat betekent veel overleg met boeren, de gemeente Amstelveen, de provincie Noord-Holland, waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Groengebied Amstelland, Landschap Noord-Holland en de ILG gebiedscommissie.

En veel geduld.

Bedreigingen

- De verplaatsing van de AFC terreinen van de Zuidas naar de Middelpolder
- De ontgrenzing van de ecologische verbindingzone De Groene As
- De aanleg van een busbaan dwars over de Kalfjeslaan
- De calamiteitenwaterberging in polder de Rondehoep
- Horizonvervuiling door nieuwe windturbines
- De verbreding van de A9
- De ondertunneling van de A9
- De invulling van de 'natuurcompensatie' voor de N201

TEN SLOTTE

De lezer van dit jaaroverzicht kan het niet zijn ontgaan dat we af en toe moeite hebben met het tempo waarin we een en ander kunnen realiseren. Dat neemt niet weg dat we als vrijwilligersorganisatie eigenlijk toch ook wel een beetje trots zijn op wat we in 2009 van de grond hebben gekregen.

Dankzij de middelen die LNV ons als voorbeeldgebied ter beschikking stelt hebben we in 2009 de versnelling kunnen maken.

Het spectaculair gegroeide aantal beschermers legt een financieel fundament onder onze basisactiviteiten door gemiddeld ruim tweemaal de minimumbijdrage te betalen. Maar minstens zo belangrijk is de morele steun, die hiervan uit gaat. Wij zijn op de goede weg.

Ook de steun die we van onze sponsors krijgen mag niet onvermeld blijven. Zonder andere sponsors tekort te willen doen noemen wij hier de Zuidas, de gemeente Amsterdam en Rabobank Amstel en Vecht. Met laatstgenoemde gaan we in 2010 een succes maken van de Streekrekening.

Ondanks de hier en daar wat kritische toonzetting in dit jaaroverzicht over het tempo van de overheden ook een woord van waardering voor hen. Op een enkel geval na staat men open voor constructief overleg. En heel soms kunnen ze ook niet sneller.

Met veel plezier en energie zullen wij in 2010 voortgaan op de ingeslagen weg.

Bestuur Stichting Beschermers Amstelland

Kees van Tilburg, voorzitter

Hanneke Brummelhuis, secretaris

Jos Andriessen, penningmeester

Joep Blaas

Berty van Bockom Maas

Kees Lambalk

Aad van Paassen

Renske Peters

Peter Roos

WWW.BESCHERMERSAMSTELLAND.NL

Stichting Beschermers Amstelland

Postbus 146

1190 AC Ouderkerk aan de Amstel

Info@beschermersamstelland.nl

